5.10.2018

Neuvotteleva virkamies Marja-Liisa Tapio-Biström
Neuvotteleva virkamies Sini Wallenius

Eduskunnan ympäristövaliokunnan
asiantuntijakuuleminen 12.10.2018

HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan elinkeinot ovat merkittäviä uusiutuvien luonnonvarojen hyödyntäjiä ja vaalijoita. Metsien, maaperän, peltojen, vesistöjen ja meren biomassat, makea vesi sekä eläimet muodostavat luonnonvaroja, joita biotalous kestävästi hyödyntää. Biotalous ja puhtaat ratkaisut on yksi hallituksen strategisista painopisteistä. Tavoitteena on, että uusiutuvia luonnonvaroja käytetään kestävästi, säästävästi ja monipuolisesti ja ravinteiden sekä materiaalien kierrätys on tehokasta. Näin luodaan uusia taloudellisia mahdollisuuksia, parannetaan ravinneomavaraisuutta ja vähennetään ravinteiden huuhtoutumista vesistöihin.

Luonnonvarojen määrä, saatavuus ja laatu, ilmastonmuutos, energian tuotantotavat ja puhtaan veden riittävyys sekä maaseudun elinkeino- ja väestörakenteen muutos vaikuttavat olennaisesti ministeriön toimialaan. Ministeriö myös koordinoi kansallista ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala edistää osaltaan kestäviä biotalous- ja cleantech-ratkaisuja. Vuoden 2019 talousarviossa biotalous ja puhtaat ratkaisut – painopistealueelle kohdennetaan määrärahoja yhteensä 636 milj. euroa. Ympäristökorvauksiin, luonnonmukaiseen tuotantoon, neuvontaan ja ei-tuotannollisiin investointeihin kohdennetaan 290,7 milj. euroa ja viherryttämistukeen 157,3 milj. euroa.

Maatalouden ravinnepäästöt maaperään ja vesistöihin ovat vähentyneet. Tähän ovat vaikuttaneet mm. edellä mainitut maaseutuohjelman toimenpiteet, ympäristötietoisuuden ja –osaamisen lisääntyminen, kulutustottumusten muutokset sekä uusien tarkennettujen tuotantomenetelmien ja luomutuotannon lisääntyminen. Tulevaisuudessa tärkeimpiä haasteita ovat ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen. Ne edellyttävät uusia ratkaisuja maankäyttöön, energian kulutukseen, valumavesien hallintaan, ravinteiden kierrätykseen ja maataloustuotantoon sekä tuotantotekniikkaan kansallisen energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden mukaisesti.

Budjetin lukujen 30.10 ja 30.20 momenteille on budjetoitu määrärahat, joilla edistetään muun muassa peltojen tuotantokyvyn ylläpitämistä ja hyviä viljelymenetelmiä, ravinteiden tehostettua kierrätystä, vesien ja maaperän suojelua, luonnon monimuotoisuuden edistämistä sekä ilmastonmuutoksen torjuntaa ja siihen sopeutumista.

Maatalouden ympäristökuormituksen vähenemisessä mittareina käytetään valtakunnallisia typpi- ja fosforitaseita, joissa molemmissa on saavutettu varsin matala ja edelleen aleneva taso. Samoin on käynyt maatalouden ammoniakkipäästöissä. Maataloussektorin ja maatalouden maankäyttösektorin kasvihuonekaasupäästöissä tavoitteena on vähintään säilyttää nykyinen taso. Luomuviljellyn peltoalan sekä luomukotieläintilojen määrä kasvaa edelleen hyvää vauhtia.

Hallitus on vuoden 2019 talousarvioesitystä koskevassa neuvottelussaan päättänyt kansallisista toimista vesiensuojelun tehostamisohjelman toteuttamiseksi. Yhteensä 15 milj. euron lisärahoitus Itämeren ja vesien suojelun tehostamiseksi vuodelle 2019 on osoitettu ympäristöministeriön hallinnonalan toimenpiteisiin lähinnä momenteille 35.10.22 ja 35.10.61. Maa- ja metsätalousministeriö kannattaa vesiensuojelun tehostamisohjelman aloittamista.